

Az MN RSZF által levezetett törzsgyakorlás tapasztalatainak összegezése

Nátrán György ezredes

A Honvédelmi Minisztérium és az MN Hadtápfőnökség éves munkatervének megfelelően 1981. március 24–27. között az MN RSZF vezetésével az MN Ruházati Szolgálat Főnökség és alárendelt intézetei vezető állományának részvételével – az MN TJÜ kivételével – törzsgyakorlás került végrehajtásra. A törzsgyakorlás a központhadtáp hadijátékra való felkészülés részét képezte.

A törzsgyakorlás az MN Hadtápfőnökség Törzse által kiadott „Elgondolás”, „Szervezési intézkedés” és „Alapfeladat” alapján került a főnökség által megtervezésre, megszervezésre és levezetésre. Az MNHF-ség törzse által meghatározottak szerint került kidolgozásra az általános politikai, katonai és hadtáphelyzet. Ezeknek megfelelően alakítottuk ki a szakmai helyzetet, mely szerint a szakági biztosítás végrehajtásához kezdetben ideális feltételek álltak rendelkezésre, majd a hadműveletek folyamán szerteágazó és volumenében is jelentős anyagbiztosítási, ellátási feladatokat kellett a szolgálatnak megoldania.

A törzsgyakorlás tárgya volt:

Az MN Ruházati Szolgálat Főnökség, az MN REK alárendelt intézetei tevékenysége, feladatai és működésének rendje a hadiállapokra történő áttérés és a magasabb harcckészültségi fokozatok bevezetésének időszakában, az MN alkalmazása megtervezése, valamint a haditevékenység ruházati biztosítása során.

A törzsgyakorlás célja volt:

a) Felmérni az ÁHKSZ időszakában kidolgozott tervek, számvetések, szabályzók realitását, az MN RSZF-ség és alárendeltjei felkészültségét, ezen belül vizsgálni:

– az ÁHKSZ időszakában kidolgozott szabályzók, tervek, számvetések realitását;

– a vezetési, az anyagbiztosítási és ellátási rendszer működését;

– az állomány jártasságát a feladatok végrehajtásában;

– a népgazdasági szervekkel való együttműködés helyzetét;

b) Információkat szerezni a központhadtáp korszerűsített szervezeteinek tevékenységéről az együttműködési kapcsolatrendszer kialakításához;

c) Tapasztalatokat gyűjteni a központhadtáp hadijáték kidolgozásához.

Az MN RSZF-ség a törzsgyakorlás során fő figyelmét az alábbi feladatok megoldására fordította:

- A szolgálat teljesítőképességének növelése, a béke ellátást szolgáló és hadirendeltetésű készletek feltöltésének, illetve kiegészítésének tervezése, szervezése.

- A „Számítási Év” tervének pontosítása, az érvénybeléptetésig felhalmozott készletek figyelembevételével, a háborús költségvetés kidolgozása.

- Az alárendeltek irányítása a készletek feltöltése, az SZÉ tervének aktivizálása és a tárintézetek kivonása időszakában.

- Az MN RSZF-ség munkájának megszervezése a háborús csoportosítás felvétele időszakában.

- A ruházati biztosítás tervezése, szervezése a HDS első támadó hadműveletének időszakára, az alárendeltek alkalmazásának megszervezése.

- Az ellenség által mért atomcsapások szakági értékelése. Az RSZF-ség feladata a megbomlott rendszerek helyreállításában és a mentesítés ruházati szükségletének kielégítésében.

Az MN Ruházati Ellátó Központ az alábbi kérdéseket dolgozta ki részletesen:

- Háborús anyagbiztosítási tervek pontosítása, a gyártás és az ipari szállítások koordinálása.

- A KÜM hálózat kiépítése, tevékenységének megszervezése.

- A REK és alárendeltjei kivonásának megszervezése és irányítása az ÁHKSZ időszakában kidolgozott tervek alapján.

- Veszteségek és a felhasznált ruházati készletek pótlásának megtervezése.

- A REK tevékenysége az alárendeltjeit ért atomcsapások következményeinek felszámolásában.

A tárintézetek tevékenységüket a törzsgyakorlás során a következő kérdések megoldása köré összpontosították:

- A beérkező készletek fogadásának és tárolásának tervezése, szervezése.

- A központi készletek kivonásának szervezése, a háborús elhelyezésben a működőképesség feltételeinek megteremtése.

- Az igényjogosultak kényelmes ruházattal való ellátásnak megtervezése az MN RSZF követelményei alapján.

- A kiszállításra tervezett készletek szállításra való előkészítése, egység-rakományok kialakítása.

- A tárintézetek ért atomcsapások következményei felszámolásának megszervezése, a működőképesség helyreállítása.

A törzsgyakorlás három mozzanatban került levezetésre. Az egyes mozzanatok tartalma a következő volt.

I. mozzanat:

Az MN Ruházati Szolgálat Főnökség, az MN REK és alárendelt intézeti munkája a háborút megelőző politikai feszültség, veszélyeztetettség, valamint az MN magasabb harcckészültségbe helyezése során.

II. mozzanat:

Az MN Ruházati Szolgálat Főnökség, az MN REK és alárendelt intézeti tevékenysége az MN alkalmazásának megszervezése, az első támadó hadművelet megtervezése és a háborús csoportosítás felvételének időszakában.

III. mozzanat:

Az MN Ruházati Szolgálat Főnökség, az MN REK és alárendelt intézetei feladatai a hadműveletek során hagyományos, majd tömegpusztító fegyverek alkalmazási viszonyai között.

A törzsgyakorlás tapasztalatai alapján a Ruházati Szolgálat Főnökség fő feladatát a fegyveres harc kitörését megelőző politikai feszültség és veszélyeztettség időszakában a teljesítőképesség növelése jelenti, melynek érdekében minden lehetőséget ki kell használni. A hadműveletek folyamán a tömeges atomcsapások következtében a termelés megbénulhat, ipari szállítás csak később várható, s ebben az időben a felhalmozott készletekből kell a szükségleteket kielégíteni.

Ebben az időszakban vált szükségessé a szolgálatnak az alárendelt intézetek feladatait, a készletek mennyiségét, tárolási helyét, minőségi összetételét pontosítani.

Szorosabbá kellett tenni a kapcsolatot az MNVK Anyagtervezési Csoportfőnökséggel, az Ipari Minisztériummal, valamint a társ fegyveres testületekkel.

Intézkedni kellett a központilag bevezetett rendszabályok végrehajtása mellett a béke ellátás beszüntítésére, a folyó ipari megrendelések módosítására, a „Számítási Év” terve alapján az ipartól beérkező anyagok fogadására, a tár-intézetek kitelepitésével járó feladatok pontosítására.

Ebben az időszakban a főnökség jelentős feladatát képezi a ruházati szolgálat pénzgazdálkodása megszüntetésének és a természetbeni ellátás – hadigazdálkodás – bevezetésének előkészítése a csapatgazdálkodásban és a tisztii ruházati ellátásban.

Elő kellett készíteni a Textiltisztító és Javító Üzem üzemegységeinél a három műszak bevezetését, valamint a területileg lebiztosított patyolat kapacitások igénybevételét.

Fel kellett készülni a haditermelésre való áttéréssel a KÜM hálózat kiépítésére, a csökkentett műszaki követelmények szerinti gyártás bevezetésére.

A törzsgyakorláson szerzett tapasztalatok alapján célszerűnek látszik megvizsgálni, hogy a központi raktár készleteit már a politikai feszültség és veszélyeztettség időszakában a rendelkezésre álló erővel és eszközökkel meg kell kezdeni kitelepíteni Táborfalvára, illetve a többi kijelölt helyre. Az ipartól ebben az időszakban beérkező anyagokat már szintén ezekre a tároló helyekre célszerű szállítani.

A Központhadtáp Előretolt Lépcső létrehozásával a táborigyűjtő ruházati és szolgáltató üzem megalakítása az RSZF-ség feladata lesz, ami a Ruházati Ellátó Központ útján valósul meg.

A szolgálat főnökség és alárendelt intézetei által az állandó harcra való felkészülés időszakában kidolgozott tervek, rendszabályok alapvetően biztosítják a szolgálat magasabb harcra való felkészülését, felkészülését a háborús ellátás megkezdésére.

A törzsgyakorlás során igényként merült fel a jelenlegi egy szállító eszköz fajtára – vasútra – kidolgozott anyagi készletek kivonási tervének felülvizsgálata. Terveink szerint a vasúti szállítás egybeesik a harcoló csapatok Dunántúlra történő átdislokálásával, ugyanakkor várhatóan a dunai vasúti hidak megsemmisítésével az anyagok kivonása vasúton szinte lehetetlenné válik. Ezért

szükséges a kivonás több változatának a kidolgozása, amelyet az RSZŰ a saját készletére vonatkozóan már a gyakorlaton elkészített. Ilyen a már említett kitelepítés differenciált megkezdése a politikai feszültség időszakában, a rendelkezésre álló, békében rendszeresített eszközökkel, a magasabb harckészültségi fokozat elrendelésekor ideiglenesen biztosított gépjárművekkel, illetve a már kidolgozott vasúti és közúti szállítás kombinációjával.

A törzsgyakorlás tapasztalatai alapján szükségesnek látszik, hogy az alárendelt intézeteink kivonása kezdetének időpontját felülvizsgáljuk abból a célból, hogy időben és lépcsőzetesen megoldjuk a kitelepítéssel járó feladatokat.

Meg kell vizsgálni, és részletesen ki kell dolgozni a háborús működési helyeken dolgozó állomány elhelyezésének, munkafeltételeinek, ellátásának, pihentetésének feltételeit, valamint a szükséges anyagi és technikai eszközök biztosítását. Részletesen meg kell határozni a szolgálat főnökség alárendelt intézetei egyhavi zavartalan működéséhez szükséges irodaszer- és nyomtatványszükségletét, ezt meg kell alakítani és szállításhoz előkészítve tárolni.

Felül kell vizsgálni a „Számítási Év” tervét, tekintettel arra, hogy az abban szereplő ruházati komplektek tervezett rendeltetése – miszerint a bevonuló tartalékosok felszerelésére vennék igénybe – megváltozott. 1981. január 30-ig a „BH” és megyei tartalékot, alapvetően felszereltük. Így az „SZÉ” terve szerint leszállításra kerülő anyagokat elsősorban a szárazföldi csapatok mentesítési szükségleteinek és a készülékekben bekövetkezett veszteségek pótlására tervezzük, illetve a hátszázgi csapatok szükség szerinti ellátására használtuk fel. A felhasználás tehát cikkenként, differenciált mennyiségben jelentkezett, következésképpen az anyagokat is így kell gyártani, beszerezni és nem komplettben.

Az elvonuló szárazföldi csapatok textiltisztítási szükségletei kielégítését a jelenleg rendelkezésre álló MPP-1 készülétek nem biztosítják. A feladat szerint ezen szükségletek kielégítésére – a meglevők mellett – 8 db DEVA típusú mosodakészlet állt a szolgálat rendelkezésére. A DEVA mosodaszakaszok alkalmazása, mozgékonyasága, gyors előretelepülése pozitívan befolyásolta a biztosítást. A szakaszoknál szervezett helyi textiltisztító üzemek termelését szervező, irányító részlegeink megtöbbszörözték a kapacitást, ezért erre kiemelt figyelmet kell fordítani a jövőben a tartalékos állomány ilyen irányú kiképzésénél. A magasabb HKSZ-i fokozatba való helyezés után, a hadműveletek megkezdése előtt fokozott textiltisztítási szükséglettel kell számolni a Nyugat-Dunántúlon, melyet az MN üzemegységei nem tudnak kielégíteni. Ezért már az ÁHKSZ időszakában intézkedni kell az MN textiltisztító kapacitást meghaladó szükségletek kielégítése érdekében az igénybe vehető patyolat vállalatok kijelölésére és a „GM” tervbe való beállítására.

Az új központhadtáp szervezetek rendszerbe léptetésével, az EHVP és KHEL működésével a ruházati biztosításhoz, az eddigieknél jobb feltételek álltak rendelkezésre a törzsgyakorlás során. Az önálló szervezetenként működő tábori TJŰ lehetővé tette a gyors alkalmazást, a terv szerinti átállandósítását. Ez különösen nagy jelentőséggel bír az első támadó hadművelet ruházati biztosítása, valamint a tömegpusztító fegyverek alkalmazása következményeinek felszámolásakor. A további gyakorlások során vizsgálni kell a mozgékony, könnyen telepíthető, új típusú DEVA mosoda készülékekkel ellátott tábori textiltisztító üzem végleges átadását az elvonuló szárazföldi hadsereg részére a készenléti elérése utáni időszakban.

Az EHVP-nál az alárendeltek vezetése, a központhadtáp elgondolásának érvényre juttatása hatékony volt, szükség szerint, átmenetileg önállóan is képes az alárendeltek hadtápbiztosítását tervezni és az ellátásba beavatkozni.

Az EHVP és a KHEL működési rendjét célszerű törzsgyakorlásokon és gyakorlatokon tovább vizsgálni.

A törzsgyakorláson a szolgálatban felvetődött néhány egyéb jellegű tapasztalat, probléma is, amelyek megoldása az elkövetkezendő időszak feladatát képezi. Így:

- tovább kell vizsgálni és szabályozni a jelenleg kialakított és a megyei TV és hadkiegészítési parancsnokságokon működő hadiruházati ellátó részlegek feladatait, működési rendjét a magasabb HKSZ-i fokozatokban és a háborús ellátásra való áttérés után;

- újból át kell tekinteni a hivatásos állomány kényelmes ruházattal való ellátásának kérdését, valamint az MN Ruházati Szolgálatató Üzem működését;

- az elvonuló csapatok által a laktanyákban visszahagyott ruházati anyagok további felhasználására, illetve begyűjtésére változatokat kell kidolgoznunk;

- az új típusú (DEVA) tábori textiltisztító eszközök rendszerbe állításánál vizsgálni kell, az ÁHKSZ időszakában ki irányítsa a felkészítést, összekovácsolást, illetve alkalmazásakor honnan – mely vezetési szintről – irányítható a legoperatívabban;

- véglegesen dönteni kell, hogy a tanintézeti (tiszt, tiszthelyettes) utolsó éves hallgatók – akik avatásra kerülnek –, milyen kényelmes ruházattal legyenek ellátva;

- a megszüntetett Könnyűipari Minisztérium helyett szakmai együttműködés kialakítása az Ipari Minisztériummal.

Összességében a központhadtáp törzsgyakorlás során a főnökség és alárendelt intézeti vezető állománya bebizonyította, hogy a szolgálat képes alapvető háborús feladatának maradéktalan végrehajtására. A résztvevők elméleti felkészültsége biztosítja ezt. Az elméleti tudás gyakorlatban történő alkalmazása, elsősorban a részletkérdések megoldásában – érthető módon – a törzsgyakorlás kezdeti időszakában gondot jelentett. A kezdeti bizonytalanság után az állomány gördülékenyen és eredményesen oldotta meg feladatát.

Néhány szervezetünk (MN RSZÜ, megyei HER) háborús rendeltetése nem teljesen tisztázott. Elgondolásaink vannak alkalmazásukat illetően, de ezek megvalósítása további vizsgálatokat igényel.

A szolgálat rendelkezésére álló készletek – figyelembe véve, hogy a csapatok ellátása, vagy a készletek feltöltése időszakában kell a háborús ellátásra áttérni – várhatóan biztosítják a szükségletek kielégítését. Ha a politikai feszültség és veszélyeztetettség időszaka hosszabb, ez kedvező feltételeket teremt a szolgálat számára a készletek felhalmozására. Váratlan esetben az ipari termelés és a késztermékek eljuttatása raktárainkba, várhatóan akadozni fog.

A jelenleg kidolgozott és érvényben levő „SZÉ” terv csak nagy vonalakban tekinthető rendezettnek. Részletkérdésekben, a gyártás és szállítás területén pontosságok szükségesek, elsősorban a felelősség kérdésében. Ennek érdekében kezdeményező lépéseket tettünk az illetékes szervek felé.